

során levett vért megvizsgálják, így a fertőzés lehetősége gyakorlatilag kizárt;

- Anyáról gyermekre történő átvitel: a fertőzés megtörténhet a magzati életben, a szüléskor, és a szoptatás során is;

- Intravénás (injekciós) kábítószer használat: közösen használt, vérrel szennyezett tű, fecskendő közvetítésével, ami nagyon magas kockázatot jelent.

A betegség folyamata:

Acut HIV tünetegyüttes: nem minden HIV-fertőzöttnél alakul ki, de ha igen, akkor a fertőzést követően 3-6 héten belül lép fel. Tünetei: láz, rossz közérzet, nyirokcsomó megnagyobbodás, kanyaró-szerű bőrkiütés. A kezdeti tünetek 1-2 héten belül maguktól elmúlnak.

Krónikus tünetmentes HIV fertőzés: a fertőzésnek klinikai tünetei nincsenek, a vírus szaporodása azonban változatlan. Ez az állapot orvosi kezelés nélkül akár 10 évig is tarthat.

Tünetes HIV fertőzés: A vírus szaporodásának hatására az immunrendszer legyengül, több testtájrát kiterjedő nyirokcsomó megnagyobbodás jön létre. A klinikai tünetek között gyakori a láz, kifejezett fáradékonyság, testsúlycsökkenés.

AIDS stádium: ekkor már súlyos immunhiányos állapot áll fenn, fertőzések, daganatok, idegrendszeri betegségek lépnek fel. Átlagos időtartam 3- 5 év, melyet halál követ.

A HIV-fertőzés korai felismerése azért fontos, mert az időben megkezdett kombinált gyógyszeres kezelés hatására a tünetmentes HIV-fertőzés időtartama 30-40 évre is megnövelhető. Megfelelő orvosi kezeléssel a vírusszaporodás gátolható, aminek következtében a fertőzőképesség is jelentősen csökken.

A védekezés módjai:

- Biztonságos szexuális kapcsolat, óvszer használata;
- Injekciós kábítószer használat kerülése, vagy steril, egyszer használatos tű és fecskendő igénybevétele;
- Sebkezelésnél, elsősegélynyújtásnál gumikesztyű használata.

A HIV fertőzés a hétköznapi érintkezés során nem adható át, így pl. nem lehet HIV fertőzést kapni:

- közösen használt evőeszközzel, pohárral;
- zuhanyzóban, wc-ben, uszodában;
- érintéssel, öleléssel, csókkal;
- tüszentéssel, köhögéssel, rovarcsípéssel.

Hol lehet a hiv fertőzést szűrni?

Baranya Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv

Cím: Pécs, Szabadság út. 7.

(bejárat a Nagy Lajos király út felől)

Rendelési időpontok:

Hétfő: 8 – 10 óra

Szerda: 13 – 15 óra

A vizsgálat térítésmentes!

Tel:(72)-514-999 / 303

ÁNTSZ AIDS szűrés kapcsán érdeklődni

Tel.: 06-72-514-971

A nemi úton terjedő betegségek legideálisabb megelőző módja a hússégen alapuló párkapcsolat, legfontosabb megelőző eszköze: az óvszer

Használata könnyen elsajátítható

Nincsenek káros mellékhatásai

Az óvszer latex gumiból készül, spermaölő anyaggal kezelt, síkosított, spermataró tasakkal ellátott fogamzásgátló és nemi betegségek terjedését megelőző eszköz.

Az óvszer használata

- Csomagolás felbontásakor ne használj éles eszközöket!

- Helyezd az óvszert a merev hímvessző végére, húzd vissza a fitymát, mielőtt az óvszert felhelyezed.

- Nyomd ki a levegőt az óvszer csúcsából az egyik kezddel, a másik kezddel tekerd le a gumit a hímvessződ tövéig.

- A magömlés után a még merev hímvesszőről óvatosan kell levenni az óvszert.

Fontos, hogy minden egyes aktushoz új óvszert kell használni, és ügyelni kell a tárolásra, és a szavatosságra!

E kiadvány készítője a Drogprevenációs Munkacsoport
7623 Pécs, Szendrey Júlia u. 6 | www.drogprev.hu

A Fehér-Kovács-Máté (szerk): Röviden a szexuális úton terjedő fertőző megbetegedésekről című kiadvány felhasználásával összeállította: Máté Zsolt.

Lektorálta: dr. Oroszi Beatrix

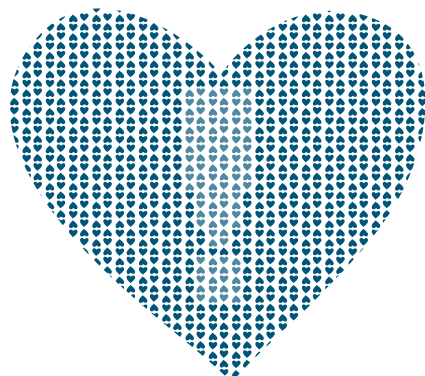
A kiadvány az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásával készült.

(EMMI logó)

Együttműködő partnerek:

(INDIT logó, TÉR logó, BuliSegély logó---, de csak kisebb méretben, mint a támogató logója!)

A kiadvány újrahasznosított papír felhasználásával készült.

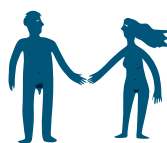
HEPATITIS
SZIFILISZ
TRIPPER
HERPEZS
GOMBA
AIDS

RÖVIDEN A SZEXUÁLIS ÚTON TERJEDŐ FERTŐZŐ MEBETEGEDÉSEKRŐL

Szexuális úton terjedő betegségeknek (SZTB) azokat a fertőzéseket nevezzük, amelyek fertőzött partnerrel történő, nem biztonságos nemi kapcsolat útján terjednek.

A szexuális úton terjedő betegségek túlnyomó többsége időben megkezdett orvosi kezeléssel gyógyítható.

Vannak olyan szexuális úton terjedő fertőzések, amelyek akár 50-60%-ban is tünetmentesek, vagy tünetszegény lefolyásúak lehetnek. A fel nem ismert és kezeletlen megbetegedések súlyos, hosszú távú egészségkárosodással járhatnak. Egyszerre több fertőzést is meg lehet kapni nem biztonságos nemi kapcsolat során.

A súlyos következményekkel járó SZTB-k megelőzhetők: ennek módja a biztonságos szex és a rendszeres orvosi vizsgálat, melynek során az SZTB-t időben felismerik és a beteget a megfelelő orvosi kezelésben részesítik.

A NEMI ÚTON TERJEDŐ BETEGSÉGEK A KÖVETKEZŐ MÓDOKON TERJEDHETNEK:

- hüvelyi szex
- végbélnyíláson keresztül történő szex
- száj által történő szex, azaz a hüvely, a hímvessző illetve végbélnyílás szájjal és nyelvel történő ingerlése

A biztonságos szex érdekében:

minden szexuális aktushoz óvszert kell használni, és az óvszert mindig szabályszerűen kell használni

MILYEN TÜNETEK ESETÉBEN KELL ARRÁ GONDOLNI, HOGY A PARTNERNEK SZTB-JE VAN?

- ha a hímvesszőn, a húgycső nyílása körül váladék mutatkozik, mely lehet sűrű sárgás, tejszerű vagy áttetsző nyálkás, ragadós, kellemetlen szagú;
- erősebb hüvelyi folyás esetén;
- a külső nemi szervek vöröses duzzanata esetén;
- a nemi szervek és a száj környékén fájdalomtalan vagy fájdalmas sebek, fekélyek, hólyagok jelenlétekor;
- a nemi szervek környékén látható szemölcs esetén.

MILYEN TÜNETEK ESETÉN KELL ORVOSHOZ FORDULNI?

- a nemi szerveken tapasztalt égető fájdalom, viszketés, hüvelyi vagy húgycső folyás esetén, mely lehet sárga, fehér, véres, szagtalan vagy kellemetlen szagú;
- ha vizeléskor égető, csípő érzés lép fel, illetve gyakori vizelési inger esetén;
- a nemi szerveken, a szájban, a végbélben vagy ezek környékén észlelt fájdalomtalan seb, fekély, hólyag esetén;
- a nemi szerveken és azok környékén észlelt bőrkiütés, szemölcs, vöröses duzzanat esetén;
- a lágyékban tapintott csomók esetén;
- közösüléskor jelentkező fájdalom esetén;

MIT KELL TUDNI A MAGYARORSZÁGON ELŐFORDULÓ LEGGYAKORIBB SZEXUÁLIS ÚTON TERJEDŐ MEBETEGEDÉSEKRŐL?

GONORRHOEA (TRIPPER)

A tünetek a fertőzött partnerrel történő közösülés után 3-10 nappal jelentkezhetnek. A fertőzött nőknél gyakran tünetmentesen, vagy csak minimális tünetekkel zajlik a fertőzés. Éppen ezért a nők szerepe a fertőzés továbbadásában jelentős.

Tünetek a nőknél:

- sárgás vagy zöldes hüvelyi folyás
- vizelésnél viszketés vagy égő fájdalom
- fájdalmas havi vérzés, erős alhasi fájdalom

Tünetek a férfiaknál:

- tejszerű vagy sárgászöld váladék a húgycsóból
- vizelésnél viszketés vagy fájdalom

A fertőzés a torokban és a végbélben is jelentkezhet.

A tripper nem múlik el magától. Szakszerű orvosi kezelés hiányában a fertőzés a belső nemi szervekre is átterjedhet, amely hosszú távon akár meddőséghez is vezethet.

CHLAMYDIA

A fertőzött partnerrel történt közösülés után 7-21 nappal jelentkezhetnek a tünetek. Nőknél gyakran semmilyen tünet nem jelzi a fertőzést. Tüneteiben hasonlít a tripperre, de ez a fajta SZTB annál jóval gyakrabban fordulhat elő. A kezeletlen chlamydia nőknél súlyos gyulladásokat okozhat a belső nemi szervekben, amely ha sokáig fennáll, akkor akár meddőséghez is vezethet. Ez akkor is bekövetkezhet, ha a fertőzés tünetszegény lefolyású, és csak minimális panasszal jár.

SZIFILISZ (VÉRBAJ)

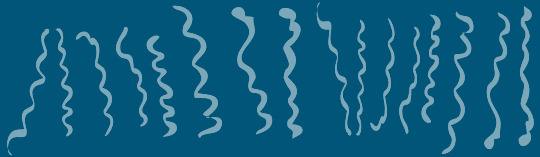
A fertőzött partnerrel óvszeres védekezés nélküli szexuális kapcsolat után mintegy 3 héten belül a fertőzés helyén fájdalmatlan fekély jelenik meg.

A fekélyt a környező nyirokcsomók fájdalmatlan duzzanata kíséri. Ezek a tünetek spontán gyógyulnak. Megfelelő orvosi kezelés nélkül néhány hét múlva a bőrön testszerte kiütések jelentkeznek, melyet testszerte nyirokcsomó duzzanat kísér. Ezek a tünetek is elmúlnak.

A harmadlagos szifilisz több évvel a fertőzés után alakul ki, amennyiben orvosi kezelés nem történt.

A hosszabb ideig fennálló fertőzés során puha gyulladással göbök alakulhatnak ki testszerte, és a kórokozó megtámadja a belső szerveket: a központi idegrendszert és a szív-érrendszert. A kezeletlen szifilisz kárt okozhat a szívbén, a gerincvelőben, a csontokban és az agyban.

A szifilisszel fertőzött terhes nőnek nagy esélye van a vetélésre, halvaszületett vagy fogyatékos gyermek világra hozatalára.

HERPEZS

A tünetek a fertőzést követően 3-7 nappal kezdődnek. A nemi szerveken vagy a száj körül apró hólyagok jelentkeznek, melyek fájdalmasak. A vizelés gyakran égető, fájdalmas. A hólyagok pörkösödést követően meggyógyulnak, de a herpesz vírus örökre a szervezetben marad.

A hólyagocskák rendszeresen újra visszatérnek, általában akkor, amikor a szervezet ellenálló képessége gyengül, és a vírusok ennek következtében aktiválódnak. A hólyagok jelentkezését enyhe égető, bizsergő érzés előzheti meg.

A herpesz a hólyagok megléte alatt fertőz.

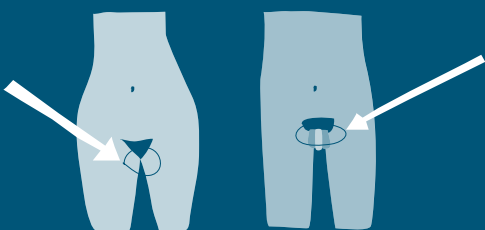
VIGYÁZAT! Gyakran a tünetek alig érzékelhetők, de a fertőzőképesség ilyenkor is fennáll!

A fertőzött anya a szülésnél megfertőzheti gyermekét, mely súlyos megbetegedést okozhat az újszülöttnél.

GENITÁLIS SZEMÖLCSÖK (KONDILOMÁK)

A szexuális együttlét után néhány héttel, illetve néha akár 1 évig terjedő idő elteltével a végbélnyílás vagy a nemi szervek körül fájdalommentes szemölcsök jelentkeznek, amelyek hússzínű, karfiolszerű kinövések. A megbetegedést a Humán Papillomavírus bizonyos alacsony kockázatú típusai okozzák. Ugyanennek a vírusnak néhány magas kockázatú típusa okozza a méhnyak rákos megbetegedését. Megfelelő orvosi kezelés nélkül egyre több szemölcs jelentkezhet, melyek eltávolítása egyre nagyobb beavatkozást igényel. A szemölcsök ki is újulhatnak.

TRICHOMONAS

Klinikai tünetek a fertőzéstől számítva 2-3 napon belül jelentkeznek. Jellemző nőknél a habos zöldes-sárga, kellemetlen szagú folyás, a gyakori vizelési inger és a vizeléskor érzett égő, csípő érzés, fájdalmas közösülés. Férfiaknál a panaszok ritkábban jelentkeznek, de húgycsőgyulladás előfordulhat.

HÜVELYI, SZEMÉREMTESTI GOMBÁSODÁS

Tünetei: külső nemi szervek viszketése, pirossága és fehér, túszerű, bűzös hüvelyfolyás. Cukorbetegyeknél, vagy antibiotikummal kezelt idején gyakrabban fordul elő. Mindezen betegségek korai felismeréséhez orvosi vizsgálat szükséges, ezért panaszok, tünetek esetén keresse fel a bőr- és nemibeteg gondozót, vagy a nőgyógyászati szakrendelést.

HEPATITIS B (B TÍPUSÚ MÁJGYULLADÁS)

Vírus okozta fertőzés, amely a máj súlyos megbetegedését okozza. Ennél a betegségnél akut illetve krónikus lefolyást különböztethetünk meg. A fertőzés után 1-3 hónap múlva kezdődhetnek a tünetek: fáradtság, hányinger, hasfájás, ízületi fájdalom és láz jelentkezhet. Egy idő után sárgaság is felléphet: a szem fehérje és a bőr megsárgul, a vizelet sötét lesz és a széklet világos színűvé válik.

A fertőzőképesség a tünetek megjelenése előtt kezdődik és a heveny tünetek lezajlásáig tart.

Az akut hepatitis B általában 3-6 hét alatt spontán gyógyul: az esetek mintegy 90%-ában a vírus eltűnik a szervezetből, a panaszok és a tünetek pedig megszűnnek.

Krónikus fertőzés esetén, az esetek 5-10 %-ban a vírus egy életen át a szervezetben marad. A tünetmentes vírushordozók (más néven B vírus hordozók) könnyen megfertőzhetnek másokat szexuális érintkezés során, például közösülésnél és a nemi szervek szájjal történő ingerlésénél.

A tünetmentes vírus hordozók száma Magyarországon kb. 50-100 ezer főre

tehető, közülük sokan nem is tudják, hogy fertőzők, hiszen minden harmadik esetben tünetmentesen zajlik a fertőzés.

A krónikus fertőzés késői következménye lehet a májzsugor és a májrák.

A hepatitis B betegség gyakorlatilag nem gyógyítható, de a fertőzés megelőzhető. A megelőzés leghatásosabb módja a védőoltás. (Magyarországon 1999 óta kötelező, kezdetben a 14 éves korosztályt, jelenleg a 13 éves korosztályt oltják.)

Hepatitis C (C típusú májgyulladás)

A hepatitis C fertőzött személyek vérében található fertőzőképes szabad vírusok okozzák a további fertőzéseket. A vírus fertőzött személyről elsősorban vérrel és testváladékkal (közös tű és fecskendő használatával, ellenőrizetlen vérek átömlesztésével, vérrel, szövetnedvvel szennyezett eszközzel történő egészségügyi beavatkozással, nem megfelelő módon sterilizált eszközökkel végzett tetoválás, testékszer behelyezésével) terjed.

A fertőzött anya is megfertőzheti újszülöttjét.

Szexuális úton történő terjedés ritkán fordul elő.

A fertőzés tünetei: fáradékonyság, izomfájdalom, étvágytalanság, rossz közérzet. jellemző a máj megnagyobbodása, de sárgaság csak az esetek kis hányadában alakul ki.

A fertőzöttek 85-90%-ánál alattomos, krónikus májgyulladás alakul ki. Ilyenkor akut májgyulladás nem jelentkezik, ami felhívhatná a figyelmet a betegségre, amely így észrevétlen tud maradni. A krónikus hepatitis fertőzöttek egy részénél 15-20 év múlva májzsugor, májrák alakulhat ki.

A hepatitis C ellen védőoltás nincs, azonban krónikus megbetegedés esetén hatékony terápiára van lehetőség.

AIDS

Az AIDS az angol nyelvű rövidítése a HIV nevű vírus okozta fertőző betegségnek. A HIV az immunrendszer káros gyengülését okozza. Az AIDS az orvostudomány jelenlegi állása szerint gyógyíthatatlan, halált okozó betegség, és védőoltás sincs ellene.

A HIV-fertőzés terjedésének módjai:

- Szexuális úton: fertőzött személlyel folytatott védekezés nélküli nemi közösülés (vaginális / hüvelyen át történő, orális / szájjal történő, anális / végbélen keresztül történő közösülés);
- Vér és vércsziptmények kapása: meg kell jegyezni azonban, hogy Magyarországon minden véradás